

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Моделювання еволюційного розвитку
ринкової економіки**

Освітня програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

м. Івано-Франківськ – 20__

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Моделювання еволюційного розвитку ринкової економіки
Викладач (-і)	д.е.н., проф. Дмитришин Л.І.
Контактний телефон викладача	+38(097)3408514
E-mail викладача	lesia.dmytryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Починаючи з другої половини ХХ ст., економічний розвиток супроводжується прискореним зростанням наукового знання та його значущості для забезпечення добробуту суспільства, структурними зрушеннями від видобувного та обробного секторів до сфери послуг та інформації, інтенсивною інформатизацією бізнес-процесів і суспільства в цілому, глобалізацією економіки та переходом від ієрархічних до мережових структур. Для опису цих та інших феноменів, що відповідають новому етапу розвитку економіки та суспільства, було розроблено ряд концепцій, серед яких: інформаційне суспільство, економіка знань, постіндустріальне суспільство, індустріально-технологічне суспільство, інформаційна економіка, мережева нація, техноекономіка та ін.</p> <p>Сучасна школа еволюціонізму пропонує велику різноманітність моделей економічного розвитку на рівні окремих фірм і технологій. Беручи до уваги, що з 80-х рр. минулого століття уряди різних країн звернулися до практичної реалізації заходів з інформатизації, задача теоретичного обґрунтування пропонованих заходів набуває все більшої актуальності. У цілому, зміна структури виробництва та зайнятості, поява нових галузей економіки, реалізація програм інформатизації у країнах світу актуалізували необхідність вивчення моделей еволюційного розвитку ринкової економіки.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета полягає у навчанні майбутнього фахівця методології обґрунтування рішень щодо управління виробничими системами, які функціонують в умовах ринкової економіки.</p> <p>Завдання: Здатність до оцінки якості, швидкості та ефективності трансформаційних процесів в різних країнах. Усвідомлення особливостей економічних трансформацій в Україні та ролі трансформаційних процесів у становленні ринкової економіки. Здатність до порівняльного аналізу трансформаційних процесів в різних країнах світу. Уміння аналізувати причини, наслідки, помилки та сучасні тенденції перетворень української економіки. Здатність до побудови еволюційних моделей ринкової економіки на базі різних концепцій.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювати економічну безпеку підприємства на базі моделей аналізу стану підприємства; використовувати фінансових індикаторів для оцінки ліквідності балансу підприємства та його фінансового стану. використовувати особливості адаптації підприємства до змін кон'юнктури ринку аналізу магістральних моделей в економіці. 	

будувати контури управління на базі можливості адаптації.
класифікувати особливостей поведження суб'єктів ринку

вміти:

- формувати систему показників моделей макроекономічного розвитку.
- класифікувати країни світу за моделями макроекономічного розвитку.
- аналізувати та прогнозувати інфляційні процеси в ринковій економіці на базі сучасного математичного апарату.
- використовувати павутиноподібні моделі для аналізу взаємодій попиту та пропозиції.
- використовувати методи статистики для аналізу наслідків та прогнозуванню сподівань в умовах ринкової економіки.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання:

- 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
- 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

Компетентності:

- ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 90 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин				
Лекції		20				
Практичні		10				
Самостійна робота		60				
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Обов'язковий / вибірковий		
3	051 Економіка	II		Вибіркові дисципліни		
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Трансформаційні процеси і концепції		Лекція, практичне	[1,3]	Опрацюва ти	0,1	До наступного

<p>стратегії економічного розвитку Глобалізація – основні погляди, ключові моменти трансформації світової економіки та економіки України. Трансформаційні особливості перехідної економіки: особливості української економіки. Особливості трансформаційної економіки на прикладі різних країн миру. Концепції управління трансформаціями.</p>	заняття		лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття		заняття за розкладом
<p>Тема 2. Еволюційна модель економічних змін Еволюційний підхід у трансформаційній економіці. Основна модель еволюції динаміки популяції фірм Е. Шумпетера. Класифікація сучасних еволюційних моделей. Модель економічного зростання Нельсона Уїнтера (модель штучної економічної еволюції). Модель етапів Л. Грейнера.</p>	Лекція, практичне заняття	[2,6,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 3. Стратегії макроекономічного розвитку та їх моделювання Світові моделі макроекономічного розвитку: неоліберальна модель, соціальне ринкове господарство, східно-азіатська модель, китайська модель. Регресійні моделі економічного розвитку: багатосекторна модель японської економіки, моделі типу УКР. Макроекономічні моделі зростання. Математичні моделі економічного розвитку з урахуванням НТП. Модель динаміки НТП. Модель довгої хвилі.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-3,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, розв'язати задачі	0,2	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 4. Економетричний</p>	Лекція,	[3,5,13,15]	Опрацюва	0,1	До

аналіз сподівань Теорії очікувань в економіці. Економетричний підхід при моделюванні показників на основі теорії очікувань. Застосування моделей очікувань в економічній динаміці на рівні макроекономічних та мікроекономічних біфуркацій.	практичне заняття]	ти лекційний матеріал, Пройти тестування до теми		наступного заняття за розкладом
Тема 5. Системні характеристики економічних рішень Моделювання управлінських рішень на макrorівні в умовах ринкової економіки та її становлення. Модель загальної задачі прийняття рішень та її особливості щодо ринку. Модель функції планування. Джерела нестійкості планового рішення. Основні функціональні характеристики планових рішень.	Лекція, практичне заняття	[4,8,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Моделювання поведінки товаровиробників в умовах ринкової економіки Оптимальність в мікроекономічному аналізі, оптимальність за Парето. Основні моделі поведінки товаровиробників в умовах ринкової економіки: монополія та конкуренція. Модель співробітництва и конкуренції двох фірм на ринку одного товару: стратегія Стакельберга, стратегія Курно, стратегія Бельтрана, таємний зговір або картель.	Лекція, практичне заняття	[6-7,14-15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Моделювання поведінки споживачів в умовах ринкової економіки Теорія корисності в економіці. Ординалісткий та кардиналісткий погляд	Лекція, практичне заняття	[4,8,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного	0,1	До наступного заняття за розкладом

на моделювання корисності. Криві байдужості.			го заняття		
Тема 8. Стан рівноваги в задачі споживача. Аналіз споживчого попиту. Рівняння Ейлера. Рівняння Слуцького та його значення в економіці.	Лекція, практичне заняття	[1-3,13,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Підсумкове практичне заняття	Практичне заняття		Підготуватись до контрольної роботи	0,1	Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна– 100 балів протягом семестру;</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до	– оцінка за поточне тестування (20 балів);

підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (30 балів); – оцінка за контрольну роботу (30 балів); – оцінка за самостійну роботу (20 балів).
7. Політика курсу	
<p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <p>- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;</p> <p>- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p>	
8. Рекомендована література	
<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клебанова Т. С. Математичні методи і моделі ринкової економіки : навч. посібн. / Т. С. Клебанова, М. О. Кизим, О. І. Черняк ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009.– 456 с 2. Кігель В. Р. Математичні методи ринкової економіки : навч. посібн. для вищ. навч. закл. / В. Р. Кігель. – К. : Кондор, 2003. – 159 с. 3. Пинегина М. В. Математические методы и модели в экономике : учебн. пособ. для вузов / М. В. Пинегина. – М. : Экзамен, 2004. – 127 с. <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Агапцов С. А. Индикативное планирование как основа стратегического развития промышленного предприятия / С. А. Агапцов, А. И. Мордвинцев, П. А. Фомин и др. – М. : Высшая школа, 2002. – 304 с. 5. Артеменко І. А. Теоретичні засади і практика реформувань відносин власності в споживчій кооперації при переході до ринкової економіки : монографія / А. І. Артеменко ; Полтавський університет споживчої кооперації України; Кафедра міжнародної економіки. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2005. – 195 с. 6. Афанасьєв М. В. Питання теорії і практики розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах переходу до ринкової економіки : навч. посібн. / М. В. Афанасьєв. – К., 1995. – 47 с. 7. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / за ред. О. В. Мозенкова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 272 с. 9. Басовский Л. Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка / Л. Е. Басовский. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 260 с. 10. Башнянин Г. І. Ринкові економічні системи: проблеми становлення, функціональної структуризації і типологізації / Г. І. Башнянин. – Львів, 2001. – 217 с. 11. Берг Д. Б. Эволюционный поход в управлении теория и практика / Д. Б. Берг. – 1986. – 364 с. 12. Бобров В. Я. Основы ринкової економіки і підприємництва : підручник для проф.-тех. навч. закл. / В. Я. Бобров. – К. : Вища школа, 2003. – 719 с. 13. Иванов Н. Глобализация и проблемы оптимальной стратегии развития / Н. Иванов // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – № 2. – С. 15. 14. Кобушко І. Моделювання пропозиції на інвестиційному ринку за допомогою використання економічних методів / І. Кобушко. – Економіст. – 2012. – № 4. – С. 56–60. 	

15. Костіна Н. І. Фінанси: система моделей і прогнозів : навч. посібн. / Н. І. Костіна, А. А. Алексєєв, О. Д. Василик. – К. : Четверта хвиля, 1998. – 304 с.
16. Кривцов О. С. Ринкова економіка: теоретичні аспекти : навч. посібн. для техн. спец. / О. С. Кривцов, В. М. Бережний. – Х. : Факт, 2001. – 288 с.
17. Методы организации адаптивного планирования и управления в экономико-производственных системах. – К. : 1980. – 272 с.

Викладач

Дмитришин Л.І.